

DOKUMENTATIONEN FOR

Folkemord

I XINJIANG HOLDER IKKE

Både Trump/Pompeo- og Biden/Blinken-administrationen har besluttet, at Kinas regering er ansvarlig for folkemord mod det muslimske mindretal, uighurerne, i Xinjiang-provinsen. Det er ungefår det værste, man kan anklage et andet land for, og gør man det, så skal der findes en særdeles solid dokumentation – data fra kilder, der kan tjekkes af andre, oplysninger, der støtter det specielle ved folkemord, og et materiale, der er fri for mistanken om, at der kunne være sekundære motiver bag en sådan "bestemmelse" eller beskyldning.

Om hvad er det specielle ved folkemord – i forhold til massemord, massakre og diverse, mere "normale" krænkelser af menneskerettigheder?

Ifølge FN's Folkemordskonvention af 1948 skal der være tale om en *hensigt*: at "ødelægge en gruppe som gruppe helt eller delvist." Forbryderen behøver ikke de facto at have udryddet hele gruppen efter sin hensigt; det er nok at bevise, at han eller hun havde *til hensigt* at udrydde gruppen – og at gruppen udryddes som gruppe, fordi den har visse egenskaber såsom status som minoritet, race eller tilhørende en bestemt religion.

Med dette sagt, skal man altid være på vagt, når man hører folk – som f.eks. politikere og journalister eller ofre for menneskerettighedskrænkelser – slynge omkring sig med folkemords-ordet. For det må der aldrig gå inflation i – specielt ikke eftersom en sådan inflation underminerer alvoren i historiske

folkemord som Hitlers på jøderne og USA's på indianerne.

Der er en anden grund til, at man bør være forsigtig, tjekke kilder og gøre sig sine egne vurderinger om disse beskyldninger. Desværre er det blevet sådan, at meget – principielt gedigent og humanistisk – arbejde til fordel for menneskerettighederne enten har solgt sig selv til politiske formål eller bliver misbrugt af andre dertil.

Det er rimeligt at tale om en politiseret menneskerettigheds-industri, der bruger *andres* krænkelser til *dels* selv at fremstå som renfærdig og *dels* tilrane sig retten til at dømonisere, moralsk nedvurdere, politisk udelukke, vedtage sanktioner, starte kolde eller varme krige for at "redde" krænkede mennesker hos "de andre."

Med krisen i 1990'erne i Jugoslavien opfandt man "humanitær intervention" og, senere, FN-resolutionen om "Pligten til at Intervenere" – Responsibility to Protest (R2P), der åbner op for en sådan brug af menneskerettighederne. Ingen af disse politikker er dog blevet anvendt i tilfælde, hvor der kunne være ægte brug for dem – de har snarere fungeret som legitimering for andre, mere realpolitiske og strategiske, interesser og intimering.

Hvorom alting er, så var det sidste, den tidligere amerikanske udenrigsminister, Mike Pompeo, gjorde, inden han forlod sit embede 19. januar 2021, at deklarerer, at Xinjiang var et folkemord. Han refererede desuden eks-

plicit til Hitler og Holocaust. Problemet er, at State Department ikke har leveret nogen dokumentation, og at dets juridiske afdeling forinden havde udtalt, at proceduren for bestemmelse af folkemord ikke var blevet fulgt. Man kan sige, at State Department ikke synes at vide, hvad det er, man véd.

Pompeo er kendt som kristen fundamentalist og Kina-hader og forhenværende CIA-chef. Han er også kendt (dog ikke i vestlige medier) for den noget særprægede kommentar, at det er en del af det store amerikanske eksperiment, at CIA under ham havde "hele træningskurser i, hvordan man skulle lyve, snyde og stjæle." (Se det selv 29:15 minutter inde i denne samtale med ham: <https://www.youtube.com/watch?v=x6wb-fj5pVww>.)

Der gik så kun en god måneds tid, før der 8. marts fra en tænketank i Washington, The Newlines Institute for Strategy and Policy – i samarbejde med Raoul Wallenberg Center for Menneskerettigheder i Montreal – blev udsendt en analyserapport til dokumentation for, at der *er* tale om folkemord, "*The Uyghur Genocide: An Examination of China's Breaches of the 1948 Genocide Convention.*"

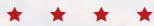
Det ligner jo lidt en tanke.

Rapporten giver sig ud for at være produceret med input fra en lang række af verdens ledende eksperter, og at de to udgivende institutioner er uafhængige, samt at den er den første helt uafhængigt producerede og mest autoritative dokumentation for folkemordet. Newlines fortæller desuden om sig selv, at

det vil bidrage til fred og samarbejde i verden og baserer sit virke på forskning.

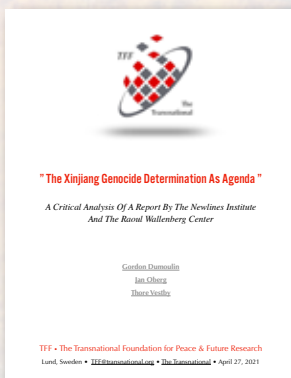
Danmarks Radio og stort set alle andre mainstream-medier – f.eks. CNN, BBC, The Guardian, Sveriges Radio, Reuter, Al Jazeera etc. refererede dens konklusioner uden ét eneste tjek af kilder. Og dét i sig selv er beklageligt – men vækker også spørgsmålet om, hvad det egentlig er, vi får serveret med denne rapport.

Den passer jo nok så godt ind i det generelle vestlige billede af Kina, som for mindst 90 %s vedkommende er udelukkende negativt og handler om 7-8 gentagne historier: Hongkong, Tibet, Taiwan, diktatur, oprustning/trusler, Huawei, undertrykkelse – og altså folkemord i Xinjiang.

Den Transnationale Stiftelse for Freds- og Fremtidsforskning, TFF, som jeg er medstifter af og direktør for, besluttede sig for at se den omtalte rapport nærmere efter i sømmene. Vi undersøgte institutternes baggrund, finansiering og personkreds – kiggede nærmere på de kilder, der henvises til – er de pålidelige, verificerbare, offentligt tilgængelige? Er de valgt forudsætningsløst eller med en tendens, og har man udeladt materialer, der taler *imod* hypotesen om folkemord eller for, at der kunne være tale om noget andet end folkemord?

Det fine ved internettet er jo, at man *kan* finde svar på den slags spørgsmål med en vis fingerfærdighed. Man kan sige, at vi er gået nok så grundigt til værks, men for så vidt har vi ikke gjort noget, som enhver – gravende – journalist ikke også kunne have gjort.

Find rapporten her:

<https://transnational.live/>

[2021/05/19/%f0%9f%9f%a5-breaking-the-xinjiang-genocide-determination-as-agenda/](https://transnational.live/2021/05/19/%f0%9f%9f%a5-breaking-the-xinjiang-genocide-determination-as-agenda/)

HER ER VOR ANALYSES – NOK SÅ CHOKERENDE – KONKLUSIONER I KORT FORM:

1. Rapporten og institutterne er ikke "uafhængige", som det påstås. Organisationerne selv er *Near-government* snarere end *Non-governmental* og omfatter individer, der tilhører mindst seks mere eller mindre sammenfiltrede interessegrupper: Kristen fundamentalisme + høgeagtig, konservativ amerikansk udenrigspolitik + det Muslimske Broderskab + ekstrem anti-kommunisme + pro-Israel lobby + den politiserende menneskerettighedsindustri.
2. Det er rimeligt at antage, at Newlines Instituttets rapport er blevet til for at bakke Pompeos "beslutning" op. Den giver indtryk af at være hastigt smidt sammen af forskellige dele, og indholdsfortegnelsen er forvirrende. Der er desuden bidragende eksperter, der tilsyneladende ikke har ønsket at blive nævnt ved navn – hvilket er helt utilstedeligt i akademisk produktion.
3. Rapporten indeholder nok så meget "fake" eller tvivlsomt materiale og har en systematisk tendens i sit valg af kilder; den udelader fundamentalt vigtige emner og specielt perspektiver, der kunne forklare forholdene i Xinjiang, som nok alvorlige men ikke som folkemord. Der er tale om ringe videnskabelighed hele vejen igennem.
Vi påviser desuden, at størstedelen af bevismaterialet kommer fra en anonym database, fra et til New York Times' "lækket" dokument, hvis oprindelse forbliver uførtalt, samt at langt den overvejende dokumentation i rapportens fodnoter består i journalistiske rapporter i amerikanske og andre vestlige mainstream-medier. Intet af det kan bære som bevis for anklagen om folkemord, og det er vel også derfor, at USA's regering ikke har tilvejebragt nogen dokumentation for *sin* officielle påstand.
4. Rapporten fremstår som støttende en interventionistisk amerikansk udenrigspolitik og udnytter menneskerettigheds-hensynet til at argumentere, i det mindste indirekte, for en hård linje mod Kina (uden for rapporten har nok så mange af bidragyderne argumenteret herfor i ledende amerikanske udenrigspolitiske tidsskrifter, også før rapporten kom ud).
5. Rapporten bygger ikke på en konflikt-analyse eller på nogen form for bevidsthed om, at Kina ikke blot er en uafhængig variabel, men også fører politik *i forhold til USA's* og det øvrige Vestens gøren og laden. Der findes ingen sammenligninger mellem amerikansk/vestlig opfattelse af og politik for menneskerettigheder og Kinas ditto. Kina og kun Kina er, med andre ord, problemet, og der er kun brug for vestlige begreber for at forholde sig til Kina. Der er heller ingen sammenligninger med andre historiske tilfælde af folkemord.

Desuden undervurderes hele terrorproblematikken – den omstændighed, at et fåtal uighurer har udført serier af terrorangreb til fordel for løsrivelse og skabelsen af et Østturkmenistan (også udenfor Kina som for eksempel i Afghanistan og Syrien). På den måde formidler man mere klart, at Kina udrydder dette folkeslag, *fordi de er muslimer*, og at Kinas politik i Xinjiang netop ikke skal kunne tolkes som terrorbekæmpelse.

6. Vi konstaterer endelig, at det må vække bekymring, at ingen ledende vestlige mainstream-medier har gjort andet end at formidle denne rapport som sandheden om Xinjiang og derfor Kina som kriminel og løgner. Kildekritik og research lyser med sit fravær.

Vi mere end antyder, at hele historien om Xinjiang *kan* være af samme type som f.eks. påstanden om Milosevics folkemord i Kosovo og Saddams masseødelæggelsesvåben. Kort sagt – et påskud for kold eller varm krig.

Vores analyser understreger, at vi *ikke* tager stilling til, hvorvidt der er foregået eller foregår et folkemord i Xinjiang. For at kunne fastslå dét måtte vi have besøgt provinsen og frit talt med mennesker af forskellig slags, som vi har gjort i så mange andre områder i verden. Men hvad vi faktisk siger, er, at hvis Newslines/Wallenberg-rapporten er det bedste, der er tilvejebragt som dokumentation for folkemord i Xinjiang – ja, så er der sandsynligvis ikke tale om et folkemord, omend nok om undertrykkelse af visse menneskers rettigheder.

Vi har endeligt kunnet konkludere, at rapporten er endnu et rimeligt illustrativt eksempel på, hvordan det, vi kalder det Militær-Industrielle-Medie-Akademiske Komplex, MIMAK, opererer og skaber sin egen politik, fjendebilleder og – implicit, i det mindste – argumenter for mere oprustning.

Man skal jo ikke glemme, at folkemordsanklagen kommer samtidig med, at USA i sine officielle trusselsanalyser udpeger Rusland og Kina som de største trusler, og desuden kommer den lidt sent i forhold til, hvad Kina fortæller verden – nemlig at man ved at bekæmpe separatismen og terrorismen i Xinjiang med omskoling på særligt indrettede centre (som i parentes delvist har været finansieret af Verdensbanken, JØ) og økonomisk udvikling har fået bugt med problemet i en sådan grad, at der ikke har været én eneste terrorhandling siden 2016.

★ ★ ★ ★

Vi må stå fast på princippet om, at den uhyre alvorlige anklage om folkemord aldrig må fremsættes uden helt og aldeles overbevisende empirisk materiale. Alt andet er uansvarligt. Dels fordi det er moralsk forkasteligt, dels fordi det skaber spændinger og konfrontation, der – ikke mindst i tilfældet med de to giganter USA og Kina – vil have stærkt negative eller direkte farlige konsekvenser for *hele* verden.

Den konflikt, som USA tilsyneladende med djævelens vold og magt vil have med Kina, er uden tvivl den, der mere end nogen anden vil påvirke menneskehedens fremtid. Vi står overfor gigantiske problemer, der skal løses snarest og med fælles samling af kræfterne: miljø/klima, ulighed, underudvikling, militarisme og krig, atomvåbnenes afskaffelse (i henhold til den nye internationale lov

Som man søger, så finder man. På internettet er der også en del om vesterlændinge, der selv har rejst rundt i Xinjiang. Det nuancerer det ensidige billede, vi præsenteres for. Jerry Grey bor for tiden i Kina, men har arbejdet som politimand i London og kender til terrorbekæmpelse. Han har cyklet 5000 km rundt i Xinjiang for at samle penge ind til velgørenhed i 2019. Han har ikke set koncentrationslejre på sin vej.

Jerry Grey: "No policeman has ever said to me, 'Can I see your camera, can I see what pictures you've got.' In other words, they are not afraid of me taking photographs of anything that I see. If they were afraid, they would stop me going there first; if I did go there without permission, they would want to see my photographs, nobody ever did. That tells they are not trying to hide anything."

om, at de skal afskaffes fra januar i år) – og vi skal ud på den anden side til en ny post-corona verden.

Der er rigeligt med holdbar dokumentation for, at vi kun har få år til at vende den globale skude og sætte menneskeheden på en anden kurs.

At man i denne situation spænder ben for det helt nødvendige forandringsarbejde ved at bruge tid, penge, energi og kreativitet på noget så modproduktivt – og vel at mærke selv-ødelæggende – som en mangeårig kold krig med Kina, er så uansvarligt og egoistisk, at alle burde rejse sig imod det – verbalt, politisk og med ikkevoldelige handlinger, inklusive sanktioner og samarbejdsnægtelse med USA og andre, der følger denne kolde krig. En global gandhiansk civil ulydighedskampagne, kort og godt. Eller med Martin Luther King Jr.s ord: "Amerika, du er blevet for arrogant."

Det må vi sige også, *selvom* der faktisk skulle foregå et folkemord i Kina. En kold krig ændrer ikke en tøndel på de i så fald lidende menneskers situation. I en sådan situation

er der brug for samtale, diplomatisk pres, FN-forhandlinger og alt andet end trusler; der kun gør en modpart mere sikker på, at han/hun ikke vil lade sig intimidere.

Desuden er USA's egen menneskerettigheds-status på hjemmebane såvel som i dets krige rundt om i verden ikke egnet til, at USA gør sig til dommer over andre. Til dét måtte man have renere hænder.

Denne arrogance, der også betyder, at USA insisterer på at forblive verdens leder – som Biden udtrykte det i sin første tale til Kongressen – uden at spørge verden, er selvdestruktiv.

USA har længe været i krise, og coronaen har gjort den værre. USA synes ude af stand til at reformere sig selv i forhold til en verden i meget hastig forandring – med både positive og negative elementer – og det bruger siden den første kolde krigs afslutning i stigende grad militær magt og exceptionisme til at styre med, fordi den diplomatiske, økonomiske, kulturelle og folkeretlige magt er for nedadgående i USA.

Og måske værst af alt: Den nærmest konstante *afhængighed* af våbenproduktion, militærmagt, 630 baser i over 130 lande, CIA-operationer og alligevel den ene tabte krig efter den anden har ikke bare skadet verden men USA selv. Det *har* ikke længere et MIMAK – det er et MIMAK.

Dette MIMAK har naturligvis brug for fjender. Det er derfor, vi ser, hvordan USA's hovedbidrag til verden i stigende grad er destruktivt: Man revser, truer, dæmoniserer, indfører sanktioner, taler ilde om allierede og fortæller andre, at de ikke kan gøre eller have, hvad man selv gør og har i langt større omfang – Iran skal ikke have atomvåben, men det skal Israel og USA og alle de andre; Rusland er farlig og skal lukkes inde – skønt dets militærudgifter kun udgør 8 % af NATOs 29 medlemmers udgifter!

Den slags kaldes *psyko-politisk projektion*: Mine egne mørke sider, som jeg ikke vil vedgå, overføres på andre, så disse mine mørke sider nu tilhører de andre, som jeg så må forsvare mig imod!

Den nye kolde krig mod Kina er ganske forskellig fra den mod Rusland, fordi Kina ikke kan forstås som vestligt, men er fundamentalt anderledes, østligt, "orientalsk" – noget som Vesten ikke kan genkende elementer af sig selv i. Kina er på mange planer – også langt mere end økonomi og Huawei-telefoner – en gigantisk udfordring.

XINJIANG ligger i det nordvestlige hjørne af Kina. Hovedstaden er Urumqi. Det er et ud af fem selvstyrende områder. Det dækker 1,6 mio. km² og har ca. 25 mio. indbyggere. Der er ca. 40 forskellige etniske grupper, hvoraf over halvdelen er uighurer, og antallet er uighurer vokser, da fødselsraten for den gruppe er høj. Man lever af landbrug, bl.a. bomuld og tomater, og petrokemisk industri. Geografisk er det et område med store bjergkæder og ørkenområder og spænder fra bjerge over 7000 m til Turfanbækkenet, hvis laveste punkt ligger 154 m under havet. Den traditionelle silkevejs hovedrute gik igennem Xinjiang.

JEG TROR, DEN HAR MINDST DISSE OTTE ELEMENTER:

1. USA's egen nedgang og dets imperiums og NATOs sammenbrud (som i sin tid Sovjetunionen). Alle imperier går ned før eller siden. Følelsen af relativt svigtende magt, af svaghed er, omend den fornægtes, uundgåelig.
2. Kina har skabt en samfundsmodel og -udvikling, der er fundamentalt forskellig fra Vestens og også fra Ruslands, og – modsat den oprindelige naive antagelse – er Kina ikke på vej til at blive som Vesten. Det er eklektisk og siger både/og, hvor man i Vesten altid siger enten/eller.
3. Kinas politiske system er ikke vestligt demokratisk og heller ikke et diktatur – det er noget mere ubegribeligt med en slags kontrakt mellem et parti (og nogle mindre partier) med 90 millioner medlemmer og 1,4 milliarder medborgere – og med gigantiske dialoger på kryds og tværs. Og en enorm stor majoritet trækker på samme hammel, og omkring 90 % af folket udtrykker (ifølge vestlige opinionsundersøgelser), at de har tillid til deres ledere. Vesten er naturligt nok grøn af misundelse!
4. Der er tale om en kollektiv, familie-lignende selvforståelse, der er diametralt modsat Vestens ekstreme individualisme – og tidens navleskuende identitetspolitik og om en form for frihed, der ikke så let rummes i vestlig tankegang.
5. Kina tænker langsigtet. Vesten har svært ved at tænke så langt som fire år fra et valg til det næste; langsigtede visioner og reformer og idéer om, hvor Vesten skal være om bare 10-40 år, eksisterer ikke. I Kina styrer den slags næsten alt, fem år ad gangen.
6. Og – med reference til Xinjiang – Kina har måske håndteret sin anti-terror-politik bedre end den USA-ledede Globale Krig Mod Terror, der kun har øget antallet af terrorangreb på årsbasis og samtidig forårsaget ødelæggelse af hele lande og millioner af menneskers liv.
7. Kina har løftet 600-800 millioner op af fattigdommens helvede på rekordtid – nok så flot for menneskerettighederne! Vesten har ikke løst de fundamentale udviklingsproblemer men ført en politik, der i ekstrem grad har begunstiget "the 1 % on the top".
8. Kina opererer hver dag på ikke-materielle principper som taoisme, konfucianisme og buddhisme. Nok er det blevet tilpasset til udviklingen – men i Vesten bruger vi missionsvirksomhed til at – med en bibel eller et sværd – fremme frihed, demokrati, menneskerettigheder, neo-liberal økonomi etc. – mens de dag for dag synes at smuldre hos os selv.

Der er sikkert mange andre elementer i Vestverdens genbrug af "den gule fare." Men konklusionen må være, at fremtiden er til for dem, der vil samarbejde (og mindre vold på alle planer), fælles global problemløsning, enhed i mangfoldighed, og som er nysgerrige og villige til at lære af andre i stedet for at belære og dømme dem.

Denne kolde krig må standses nu. Der er ikke én dag at spille.

Jan Øberg er fil.dr., Den Transnationale Stiftelse for Freds- og Fremtidforskning, TFF, Lund, <https://transnational.live>

“DU VIL ÆDE STØV RESTEN AF LIVET”

Allerede i prologen får vi at vide, at romanens hovedpersonen, Wang Changchi, går en grum skæbne i møde. Vi møder ham midt på en bro, hvor han gør sig parat til at kaste sig ud. Et sted i baggrunden er der en person, der skjult holder øje med, at han fuldfører opgaven.

Resten af romanen forklarer, hvordan Changchi er blevet presset ud i den situation. Hans nedtur starter, da han bliver snydt for den plads på universitetet, som hans eksamensresultat egentlig berettiger ham til. Hans far, Wang Huai, har store drømme om sønnens og dermed slægtens fremtid, og da han hører, at Changchi ikke er blevet optaget, tager han ind til byen og protesterer foran det lokale uddannelsesbureau, hvor han ender med at falde ned fra en bygning og blive lam i benene. Som Wang Huai senere opsummerer situationen: "Der findes ikke retfærdighed. Fra vi fødes til vi dør, lider vi nederlag. Vi har tabt allerede på startlinjen."

Vi følger Changchis kamp for alligevel at blive til noget her i verden. Han tager til storbyen, hvor han pukler i byggeindustrien. Han afsoner en fængselsstraf som "vikar" for en magtfuld person og har også en kort karriere som håndlanger for nogle lyssky typer. Familien introducerer ham for Xiaowen, en sød og smuk ung kvinde uden nogen form for uddannelse, som han gifter sig og får et barn med. Den lille familie kæmper for at opnå en acceptabel tilværelse i storbyen, men byen er en jungle, og man kan ikke stole på nogen. Xiaowen finder et job som fodmassør med ekstraydelser, der er betydeligt mere indbringende end Changchis arbejde på byggepladsen, og ægteskabet falder fra hinanden.

Storbyen er hjerteløs, men den lille landsby, som familien Wang bor i, er heller ikke nogen tryk og solidarisk idyl. Man kan godt hjælpe hinanden med et lån, men når gælden ikke kan betales tilbage, drager udlåneren nådesløst af sted med de ting, der er blevet sat i pant, om det så er den kiste, som gamle

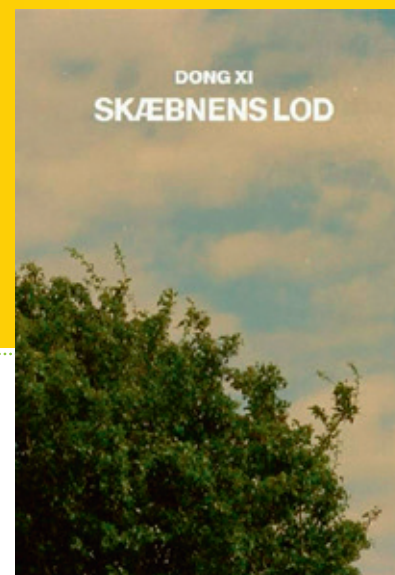
Wang Huai havde regnet med, at han skulle begraves i. Sladderer løber hurtigt i det lille samfund, så alle ved alt om alle, og især om deres ulykker.

Der er dog også sammenhold, særligt når man står over for repræsentanter for myndighederne inde fra byen. Da to korrupte betjente kommer ud for at arrestere Changchi, tropper hele landsbyen op, afvæbner lovens suspekte håndhævere og smider dem ud, så de rasende må drage hjem til stationen med uforrettet sag.

Bagefter indser bønderne, hvad de har gjort, og hvilke konsekvenser det kan få. En berusende sejr kan snart blive til et skæbnesvangert nederlag. Myndighederne kan ramme dig når og hvor de vil, og kan de ikke få ram på dig selv, kan de gå efter dine slægtninge og venner. Én har en søster, der er massøse i byen, og måske masserer nogle ikke helt anstændige steder på kroppen. En anden har fået sine to børn på gymnasiet gennem bestikkelse. Hvad nu hvis politiet får lyst til at kigge nærmere på det? Som en af bønderne siger: "... hvis først de får lyst til at nakke én, er der utallige måde at gøre det på." Hele landsbyen ligger søvnløs af frygt for den hævn, som de er sikre på, vil ramme dem efter deres opsætsighed.

Romanen er fuld af den slags i grunden tragiske scener, der får et galgenhumoristisk eller endda absurd tvist gennem karakterernes fantasifulde forsøg på at rode sig ud af de problemer, de løber ind i og ikke mindst gennem det malende billedsprøg.

Da Changchi kommer ud for en arbejdsulykke, får vi at vide at "murstenene havde banket hans forplantningsorgan til agurkesalat og hamret den venstre testikel til hvidløgsmos", og en sammenligning af urin fra Changchi og hans velhavende fjende beskrives således: "Det var urin fra to forskellige verdener: Den ene gylden og klar, den anden mørk og mudret; den ene et produkt af dyre, økologiske madvarer og friskt kilde-

vand, den anden et produkt af ulovligt genbrugt stegefedt, fuldt af hormoner og med et usædvanligt højt niveau af klor." Det er skarp samfundskritik kogt ned til urinprøver.

Det er også en fin oversætterpræstation på den måde at ramme Dong Xis sproglige stil, som hans mere berømte forfatterkollega, Yu Hua, ifølge flappen på omslaget har kaldt "livligt summende". Romanen summer i hvert fald af bondevisdom som: "En mulighed er som en prut, man kan kun lugte den i kort tid."

Ved at følge Changchis rejse frem og tilbage mellem landsbyen og storbyen udstiller Dong Xi med stor præcision nogle af de ømmeste punkter i det kinesiske samfund. Myndighederne bekymrer sig ikke om de fattiges skæbne, korruptionen er allestedsnærværende, og penge og rå magt er det eneste, der tæller. Den billige arbejdskraft fra landet bliver udnyttet på det groveste, og højere moralske principper er for tabere. Romanen er på den måde samfundskritisk i en grad, som vi for øjeblikket meget sjældent finder i den kinesiske samfundsforskning eller i de stramt kontrollerede nyhedsmedier.

Det betyder ikke, at *Skæbnens lov* udelukkende er et socialrealistisk katalog over de uligheder og uretfærdigheder, der holder landsbyboere og migrantarbejdere fast i et jerngreb. Den er også en psykologisk fortælling om, hvordan individet forsøger at navigere i den nye, materialistiske verden og samtidig holde fast i en af de helt grundlæggende kinesiske værdier: respekten for forfædrene og drømmen om at gøre slægten ære og sikre dens fremtid. Changchi, hans far Wang Huai og hans kone Xiaowen er mere